

El suïcida i el triomf pòstum

El premi Pulitzer va acabar de confirmar que la mare de John Kennedy Toole tenia raó

John Kennedy Toole va néixer a Nova Orleans el 17 de desembre del 1937 i es va suïcidar a Biloxi (Mississipi) el 26 de març del 1969. Ha estat el fracassat amb més èxit de la història de la literatura.

John Kennedy Toole (1937-1969). Foto: LaRC, Universitat de Tulane

Això era un escriptor que es deia Walker Percy. El 1976, quan impartia un curs d'escriptura en una Universitat de Nova Orleans, va començar a rebre trucades d'una senyora desconeguda. La dona li suplicava que es llegís la novel·la que el seu fill difunt havia escrit a principis dels anys seixanta. "Jo li vaig demanar per què me l'havia de llegir, i ella em va respondre que perquè era una novel·la molt bona".

Us podeu imaginar el panorama: al pobre Percy li feia una mandra infinita haver de tenir tractes amb aquella dona. Pel que fa a la qualitat de l'obra, l'opinió de la mare s'havia de posar en quarantena, justament perquè era la mare de l'autor (un autor que, poca broma, s'havia suïcidat arran d'una recerca d'editor infructuosa). A sobre, l'escriptor intuïa que aquell favor es convertiria en una obligació feixuga. Sol passar: hi ha un moment indefinit i malparit en què els favors esdevenen obligacions, i la gent passa a exigir-te el que t'hauria d'agrair. En Walker va optar pel típic recurs de donar allargues. Però desistir era un verb que no formava part del diccionari de

Thelma Toole.

"Com que era una senyora insistent, al final se'm va presentar al despatx a portar-me l'original, que feia un bon gruix -recordava Percy-. No tenia escapatòria; l'única esperança que em quedava era llegir-ne unes quantes pàgines i que em semblessin prou dolentes per abandonar-ne la lectura sense cap escrúpol de consciència".

No va anar ben bé així. Després que la novel·la superés un filtre casolà (la va fer llegir a la seva esposa), l'escriptor acorralat per la mare de l'autor mort va agafar el coi d'original. Malgrat que era "una còpia en paper carbó mig esborrada i pràcticament il·legible", va anar llegint i llegint i llegint: "Primer, amb la incòmoda sensació que no era prou dolenta per parar; després, amb un pessigolleig de curiositat, més tard, amb un entusiasme creixent, i finalment, amb incredulitat: no podia ser que fos tan bona".

Estem parlant, en efecte, de la novel·lassa *Una confabulació d'imbècils*, de John Kennedy Toole, publicada novament en català, aquest cop amb el segell d'Anagrama i amb una traducció de Xavier Pàmies. La primera edició de l'obra va veure la llum als Estats Units el 1980 -trobar una editorial que volgués publicar-la va costar força, fins i tot amb l'aval i les gestions de Percy-, i el 1981 va rebre el Pulitzer. El premi va acabar de confirmar que la Thelma tenia raó, més enllà de l'amor de mare. (En castellà, Anagrama n'ha venut mig milió d'exemplars des del 1982: és el títol amb més sortida de l'editorial, juntament amb *Seda* d'Alessandro Baricco).

Em pregunto quants professors d'escriptura s'han hagut d'empassar textos infumables per si es repetia el cas del malaguanyat Toole. Em pregunto quantes novel·les bones han quedat enterrades per sempre perquè no han tingut un agent literari tan perseverant com la senyora Thelma i, doncs, no les ha descobert mai el Walker Percy de torn. I em pregunto també -vet aquí un efecte col·lateral mai estudiat d'*Una confabulació d'imbècils*- quants escriptors mediocres han descartat suïcidat-se per por de perdre's un més que improbable triomf pòstum.